

GUVERNERKA CENTRALNE BANKE CRNE GORE DR IRENA RADOVIĆ

SEPA UNAPREĐUJE KONKURENTNOST I POSLOVANJE PRIVREDE

Ulazak Crne Gore u SEPA značajno je unaprijedio njenu tržišnu poziciju i šalje snažan signal međunarodnim investitorima da je riječ o stabilnom i regulatorno usklađenom tržištu, kazala je u intervjuu za Glasnik Privredne komore guvernerka Centralne banke Crne Gore dr Irena Radović. Prema njenim riječima, ulazak naše države u SEPA za strane investitore, znači viši stepen predvidljivosti, standardizovane procedure i niže operativne rizike, dok je za crnogorsku privredu, a naročito za mala i srednja preduzeća, SEPA uklonila brojne administrativne i troškovne barijere.

„Time je domaćim kompanijama omogućen ravnopravni pristup evropskom tržištu, lakše uspostavljanje saradnje i efikasnije upravljanje finansijskim tokovima. Istovremeno, pristupanje SEPA stvorilo je snažnije preduslove za uključivanje domaćih preduzeća u evropske lance vrijednosti, jačanje izvoznog potencijala i bolju povezanost sa tržištima EU“, rekla je Radović.

Crna Gora je nedavno postala dio SEPA prostora. Koliko je ovaj korak strateški važan za ukupni proces evropskih integracija i kako ga vidite u kontekstu ispunjavanja ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU?

I. Radović: Pristupanje Crne Gore Jedinственом području plaćanja u eurima (SEPA) predstavlja jedan od najvažnijih iskoraka u procesu evropske integracije Crne Gore u jedinstveno evropsko ekonomsko tržište i snažan signal institucionalne i regulatorne spremnosti za članstvo u Evropskoj uniji (EU), sa konkretnim benefitima za građane i privredu. Prema najnovijem izvještaju Svjetske banke „Measuring the Cost of Cross-Border Business-to-Business Payments in the Western Balkans“ (februar 2026), Crna Gora se nakon pristupanja SEPA pozicionirala kao zemlja sa najnižim troškovi-

ma prekograničnih plaćanja prema Evropskoj uniji u regionu Zapadnog Balkana.

Za transfer od 5.000 eura troškovi iznose oko 0,04–0,05% vrijednosti transakcije, dok se kod iznosa od 20.000 eura spuštaju ispod 0,01%, što je nivo uporediv sa najefikasnijim tržištima EU. Ovakva konvergencija troškova direktno doprinosi integraciji domaće privrede u jedinstveno tržište i smanjenju tzv. „troškova periferije“.

Ove reforme, koje su implementirale CBCG i komercijalne banke u Crnoj Gori, ne predstavljaju samo tehničko usklađivanje, već duboku strukturnu transformaciju platnog sistema, jer direktno utiču na svakodnevni život građana i poslovanje privrede.

Uključivanjem u SEPA, Crna Gora primjenjuje ista pravila, standarde i procedure koje važe unutar EU, čime se domaći finansijski sistem funkcionalno integriše u jedinstveno evropsko tržište. Time se dodatno potvrđuje regulatorna zrelost CBCG i njena sposobnost da dizajnira i implementira kompleksne reforme u skladu sa EU standardima i praksom ESCB-a.

U kontekstu ispunjavanja ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU, SEPA ima strateški značaj. Doprinosi jačanju funkcionalne tržišne ekonomije, povećava brzinu i pouzdanost finansijskih tokova, smanjuje transakcione i operativne troškove, te unapređuje investicionu atraktivnost zemlje. Istovremeno, SEPA pokazuje da evropske integracije nijesu apstraktan cilj, već proces koji već sada donosi konkretne i mjerljive koristi građanima i privredi, i to prije samog formalnog članstva u Evropskoj uniji.

U tom smislu, pristupanje SEPA predstavlja i konkretan doprinos ispunjavanju mjerila za Pregovaračko poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala. CBCG je, kroz sveobuhvatno regulatorno i operativno usklađivanje sa SEPA standardima, obezbijedila punu primjenu evropskog pravnog okvira u oblasti platnih usluga, čime se dodatno

Želim da istaknem ulogu i posvećenost tima Privredne komore na čelu s predsjednikom dr Ninom Drakić, koja je od početka prepoznala SEPA kao razvojnu šansu za crnogorsku privredu i dala snažnu podršku ovom procesu. Proaktivno djelovanje Privredne komore i jasno opredjeljenje za usvajanje evropskih standarda dodatno su osnažili institucionalnu saradnju i poslali važnu poruku poslovnoj zajednici.

jača sigurnost, transparentnost i konkurentnost finansijskog sistema.

Koje su najkonkretnije koristi koje članstvo u SEPA donosi građanima i privredi Crne Gore, posebno kada je riječ o troškovima, brzini i sigurnosti platnog prometa sa EU?

I. Radović: Kvalitet finansijske infrastrukture danas je jedan od ključnih faktora investicione atraktivnosti. SEPA je donijela suštinsku promjenu u načinu na koji građani i privreda Crne Gore obavljaju međunarodna plaćanja u eurima, transformišući ih iz skupih i sporijih prekograničnih transakcija u jeftina plaćanja unutar evropskog prostora.

Za građane to znači niže troškove, veću transparentnost i jednostavnije plaćanje prema inostranstvu, uz veću sigurnost kroz primjenu evropskih pravila. Za privredu, posebno za preduzeća koja posluju sa partnerima iz EU, SEPA donosi konkretne operativne koristi — lakše planiranje novčanih tokova, bolju likvidnost i sigurnije poslovanje.

Efekti su već vidljivi. U periodu od 7. oktobra 2025. do 7. februara 2026. ostvarene su uštede od preko tri miliona eura. Prosječna cijena SEPA transakcije iznosi 6,21 euro, dok je prosječna cijena SWIFT transakcije u 2024. godini iznosila 73,4 eura, odnosno gotovo 12 puta više.

Posebno su značajne uštede kod manjih iznosa, ali i kod većih transakcija za privredu, gdje su troškovi višestruko niži, što direktno jača konkurentnost domaće ekonomije.

SEPA se time potvrđuje kao konkretan i mjerljiv benefit evropskih integracija, koji već sada unapređuje svakodnevni život građana, konkurentnost i poslovanje privrede.

Koliko je uključenost u SEPA važna za privlačenje stranih investicija i jačanje konkurentnosti crnogorske ekonomije, naročito malih i srednjih preduzeća koja posluju sa partnerima iz EU?

I. Radović: Kvalitet finansijske infrastrukture danas je jedan od ključnih faktora investicione atraktivnosti.

U tom kontekstu, ulazak Crne Gore u SEPA značajno je unaprijedio njenu tržišnu poziciju i šalje snažan signal međunarodnim investitorima da je riječ o stabilnom i regulatorno usklađenom tržištu. Za strane investitore, to znači viši stepen predvidljivosti, standardizovane procedure i niže operativne rizike.

Za crnogorsku privredu, a naročito za mala i srednja preduzeća, SEPA je uklonila brojne administrativne i troškovne barijere. Time je domaćim kompanijama omogućen ravnopravni pristup evropskom tržištu, lakše uspostavljanje saradnje i efikasnije upravljanje finansijskim tokovima. Istovremeno, pristupanje SEPA stvorilo je snažnije preduslove za uključivanje domaćih preduzeća u evropske lance vrijednosti, jačanje izvoznog potencijala i bolju povezanost sa tržištima EU.

U dugom roku, to doprinosi strukturnom jačanju konkurentnosti crnogorske ekonomije, rastu produktivnosti i njenom postepenom približavanju evropskim standardima produktivnosti i poslovanja.

Šta SEPA znači za bankarski sektor – u kojoj mjeri je bilo kompleksno prilagoditi se EU zahtjevima?

I. Radović: Za bankarski sektor u Crnoj Gori, priključivanje SEPA predstavljalo je duboku operativnu i tehnološku transformaciju, a ne samo regulatorno usklađivanje. Banke su morale da prilagode informacione sisteme, unaprijede procedure i dodatno ojačaju interne kapacitete kako bi ispunile zahtjeve evropskih standarda.

Proces je realizovan kroz dvije faze: institucionalno i regulatorno pristupanje SEPA području, koje je formalizovano 21. novembra 2024. godine uz koordinaciju CBCG u saradnji sa Vladom, Skupštinom i drugim nadležnim institucijama, te tehničko i operativno prilagođavanje domaćeg tržišta, prvenstveno CBCG i 11 komercijalnih banaka, koje je završeno do 6. oktobra 2025. godine. U relativno kratkom roku ispunjeni su zahtjevi Evropskog savjeta za plaćanja, što potvrđuje visok nivo spremnosti bankarskog sektora.

CBCG je tokom ovog procesa kao koordinator, regulatorni oslonac i partner bankama, imala cilj da se tranzicija

sprovede stabilno, kontrolisano i bez ugrožavanja kontinuiteta platnog prometa i povjerenja u finansijski sistem. Istovremeno, i sama CBCG je postala dio SEPA platnih sistema, čime je kao direktni učesnik evropske platne infrastrukture omogućila povoljnije međunarodne transakcije za državu.

Iako kompleksan, ovaj proces je rezultirao modernim, sigurnim i interoperabilnim platnim sistemom, u potpunosti usklađenim sa evropskom praksom, i predstavlja snažan iskorak u modernizaciji bankarskog sektora Crne Gore.

Iako je SEPA formalno dostupna, čini se da crnogorska privreda još uvijek u nedovoljnoj mjeri koristi njene prednosti. Kako objašnjavate taj jaz između regulatornog okvira i prakse?

I. Radović: Važno je naglasiti da ne govorimo o jazu, već o fazi tranzicije u kojoj se nova rješenja postepeno usvajaju i ugrađuju u svakodnevnu poslovnu praksu. Iskustva iz drugih evropskih zemalja pokazuju da je za ovakve promjene potrebno određeno vrijeme, ali i da se usvajanje ubrzava kako koristi postaju vidljivije.

Već sada bilježimo konkretne i mjerljive efekte kroz značajne uštede i povećan obim transakcija, što potvrđuje da privreda prepoznaje prednosti koje SEPA donosi. Posebno ohrabruje činjenica da kompanije koje intenzivnije posluju sa EU tržištem već aktivno koriste SEPA instrumente i ostvaruju direktne koristi.

SEPA istovremeno predstavlja važan iskorak ka ubrzanom prelasku na digitalna i bezgotovinska plaćanja, koja su efikasnija, sigurnija i transparentnija, te ključna za modernizaciju ekonomije i smanjenje sive ekonomije. Kako se pozitivna iskustva budu širila, a informisanost dodatno rasla, očekujemo brzu i organsku ekspanziju korišćenja SEPA, naročito među malim i srednjim preduzećima.

Uloga CBCG i drugih institucija u ovoj fazi je da nastave sa podrškom kroz dijalog, edukaciju i dalju optimizaciju uslova, kako bi se benefiti SEPA u potpunosti prenijeli na cijelu ekonomiju. Dosadašnji rezultati daju čvrst osnov za uvjerenje da će se ovaj proces,

CBCG 25
CENTRALNA BANKA
CRNE GORE

Troškovi uplata iz EU ka Crnoj Gori najniži u regionu

TRANSFER	oko 0,05%	blizu 0%
5.000 €	vrijednosti transakcije	vrijednosti transakcije

✓ **Jasna korist
članstva u SEPA**

www.cbcbg.me

Već sada bilježimo konkretne i mjerljive efekte kroz značajne uštede i povećan obim transakcija, što potvrđuje da privreda prepoznaje prednosti koje SEPA donosi

paralelno sa digitalizacijom platnog prometa, ubrzano nastaviti.

Koju ulogu Centralna banka Crne Gore ima u podsticanju punog korišćenja SEPA mehanizama i koje ste konkretne mjere do sada preduzeli u tom pravcu? Šta su buduće aktivnosti u ovoj oblasti?

I. Radović: Centralna banka Crne Gore ima proaktivnu i koordinacionu ulogu u uspostavljanju i punoj valorizaciji SEPA, djelujući kao regulator, operativni učesnik i partner, sa jasnim ciljem da koristi SEPA budu direktno vidljive i dostupne građanima i privredi,

kroz niže troškove, brža plaćanja i sigurniji platni promet. U dosadašnjoj fazi, CBCG je obezbijedila potpuno regulatorno i operativno usklađivanje sa SEPA standardima, koordinirala aktivnosti sa bankama i nadležnim institucijama, te kroz politiku snižavanja naknada stvorila konkretne finansijske podsticaje za korišćenje SEPA instrumenata i prelazak na digitalna plaćanja.

Paralelno, CBCG je aktivno radila na jačanju povjerenja i informisanosti, kroz kontinuiranu komunikaciju sa bankama i privredom, kao i kroz stručne radionice i koordinacione mehanizme u najzahtjevnijim fazama implementacije.

Fokus će biti na daljem povećanju upotrebe SEPA u svakodnevnom poslovanju, posebno kroz promociju digitalnih i bezgotovinskih plaćanja, kao i dodatno pojednostavljivanje procedura za krajnje korisnike. U okviru šire modernizacije platnog sistema, Centralna banka sprovodi i implementaciju TIPS Clone projekta, nacionalnog sistema instant plaćanja koji se razvija u saradnji sa Bankom Italije, Evropskom centralnom bankom i Svjetskom bankom. Ovaj sistem, planiran za puštanje u rad u julu ove godine, omogućit će građanima i privredi Crne Gore da obavljaju instant plaćanja u realnom vremenu 24 sata dnevno 7 dana u nedjelji i 365 dana u godini, po niskim tarifama i uz tehničku kompatibilnost sa evropskom TIPS infrastrukturom.

Implementacija TIPS Clone sistema, u kombinaciji sa članstvom Crne Gore u SEPA, predstavlja strateški iskorak ka modernizaciji platnog sistema i dubljij integraciji sa evropskim finansijskim tržištem. Procjene pokazuju da će ukupni ekonomski efekti reformi u platnom prometu (SEPA + TIPS Clone) iznositi oko 160 miliona eura godišnje, što odgovara približno 2,3 % BDP-a.

TIPS Clone, u kombinaciji sa SEPA, neće samo smanjiti troškove transakcija, već će omogućiti privredi i građanima da svakodnevna plaćanja obavljaju jednostavnije, brže i sigurnije, čime se direktno povećava efikasnost i konkurentnost crnogorske ekonomije.

Kakvom vidite ulogu Privredne komore u afirmaciji SEPA među privrednicima i koju poruku upućujete crnogorskoj privredi?

I. Radović: Privredna komora Crne Gore i Centralna banka Crne Gore od samog početka procesa pristupanja SEPA prostoru grade odnos zasnovan na partnerstvu, međusobnom povjerenju i zajedničkom razumijevanju strateškog značaja ove reforme za crnogorsku ekonomiju.

U tom kontekstu, posebno želim da istaknem ulogu i posvećenost tima Privredne komore na čelu s predsjednicom dr Ninom Drakić, koja je od početka prepoznala SEPA kao razvojnu šansu za crnogorsku privredu i dala snažnu podršku ovom procesu. Proaktivno djelovanje Privredne komore i jasno opredjeljenje za usvajanje evropskih standarda dodatno su osnažili institucionalnu saradnju i poslali važnu poruku poslovnoj zajednici.

Privredna komora Crne Gore, dodatno, ima izuzetno važnu ulogu u afirmaciji SEPA, kao ključna spona između institucija i realnog sektora. Kroz direktnu komunikaciju sa privrednicima i bankama, Komora značajno doprinosi

boljem razumijevanju konkretnih koristi koje SEPA donosi, kao i bržem prilagođavanju poslovnih praksi novim standardima. Njena uloga je posebno važna u segmentu informisanja, edukacije i pružanja stručne podrške članicama, kako bi se SEPA mehanizmi što efikasnije integrisali u svakodnevno poslovanje preduzeća, posebno malih i srednjih.

Poruka crnogorskoj privredi je jasna: SEPA nije samo regulatorni zahtjev, već strateška razvojna prilika i snažan instrument modernizacije, rasta i dugoročne konkurentnosti crnogorske ekonomije.

Snižavanjem tarifa u platnom prometu u okviru SEPA i TIPS Clone reformi, CBCG je stvorila dodatne koristi za građane i privredu. Kako se ova politika odražava na dugoročni razvoj finansijskog sistema?

I. Radović: U kontekstu pristupanja SEPA sistemu i priprema za implementaciju TIPS Clone projekta, CBCG je smanjila naknade za učešće u RTGS i DNS platnim sistemima, sa fokusom na dalje sniženje troškova i unaprjeđenje dostupnosti platnog prometa za građane i privredu.

Platni sistemi su jedna od onih infrastruktura koje često ne primjećujemo dok funkcionišu dobro, ali od kojih zavisi svakodnevni život građana i poslovanje privrede. Upravo zato oni predstavljaju javno dobro i servis koji mora biti pouzdan, dostupan i pravedan za sve korisnike, a naš cilj je da svaki građanin i svaki preduzetnik osjeti da sistem radi u njegovu korist.

Stoga su odlukom koja se primjenjuje od 1. decembra 2025. godine, naknade koje CBCG obračunava bankama za usluge u RTGS i DNS platnim sistemima snižene za 50%. Za izvršenje naloga u vrijednosti do 1.000 eura naknada iznosi 0,05 eura umjesto 0,10 eura, a za izvršenje naloga u vrijednosti preko 1.000 eura naknada, umjesto 1,50 eura, iznosi 0,75 eura.

Ova mjera je u potpunosti prenesena na krajnje korisnike, privredu i građane, čime se ostvaruje procijenjeni pozitivan efekat za crnogorsku ekonomiju u iznosu od oko 12,4 miliona eura u narednih pet godina.

Razvoj SEPA i TIPS Clone sistema, koji nas direktno približavaju infrastrukturnim i operativnim standardima Eurosistema, uz ukupnu organizacionu transformaciju CBCG u cilju harmonizacije sa Evropskim sistemom centralnih banaka, iziskuje i značajna infrastrukturna ulaganja.

Naš cilj je da platni sistem u Crnoj Gori bude pouzdan javni servis – sistem koji građani koriste sa povjerenjem, privreda sa sigurnošću, a država kao stabilan oslonac za razvoj.